

FÉNYKÉPÉSZETI LAPOK.

HAVI KÖZLÖNY.

HATODIK ÉVI FOLYAM.

→ 1887. ←

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SZERKESZTI ÉS KIADJA

VERESS FERENCZ

FÉNYKÉPÉSZ.

KOLOZSVÁRTT.

NYOMATOTT OSMÓS FERENCNÉL A REF. KOLL. NYOMD. BETŪVEL.

1887.

BCU Cluj / Centru de Cercetare si Dezvoltare / University Library Cluj

106648

TARTALOM.

I. Nagyobb közlemények.

	<i>A füzet száma</i>
Áspis :	
1. A fényképész legio	8.
Carey Lea :	
2. A vörös és bíborszínű chlor-, brom- és jodezüstről, a heliochromiáról s a lappangó képről. (Ford.)	8—12.
Daudet Alfonz :	
3. A photographus. (Ford.)	1.
F. L.	
4. Az ódon fénykép titka	7.
Flammarion Camill :	
5. A senki arcképe. (Ford.)	12.
Ketskeméthy Mihály :	
6. Levél a szerkesztőhöz Amerikából. I.	9. 9.
7. " " " " II.	10. 11.
„P. N.“ :	
8. A csillagos ég fényképe	5.
Rottman Farkas :	
9. A bromezüst-lemez készítése	4.
10. Az előhívó conserválása	9.
Rupprecht Mihály :	
11. Nyílt levél t. collegáimhoz	2.
Dr. Sárffy Aladár :	
12. A fényképezészet aesthetikája.	
V. A műterem elrendezése és a bánásmód	1—6.
VI. A „szép“ a fényképezészetben	7—10.
VII. A fényképezési állításról általában	11—12.
Szilágyi B. Károly :	
13. A napfogyatkozásról	10.
14. Gelatine-negativképek megerősítése ezüst-gallonitrattal és vassuper- chloriddal. (Ford.)	11.
Veress Ferencz :	
15. A gelatine-emulsió eljárás műkedvelők részére	1—12.
16. Csevegések egyről-másról	1. 4.
17. Előhaladások fényképezési terünkön a letűnt 1886-ban	1. 2.
18. A negativ-képréteg az üveglapról való lehúzásáról és a bromezüst gel- emulsiós papiros készítéséről	2. 3.
19. Két új anyag fényképezészetünkhöz	4. 5.
20. A száraz eljárás keletkezése és fejlődése	5. 7. 9. 12.
21. Hasznos jegyzetek a száraz eljárás körüli előidézések-, erősítések- és gyöngítésekéről	3.
22. Hasznos jegyzetek a bromezüst-gelatine-emulsió készítése körül	6.
23. A chlorezüst-gelatine-emulsiós papirosról	8.
24. A bécsi „fényképész amateur klub“ szakközlönye	6.

II. Kisebb közlemények.

	<i>A füzet száma.</i>
1. Rupprecht Mihály Sopronban	2.
2. A fényképezési tájképezésről	7.
3. A „Photogr. Rundschau“	8.
4. Az emulsiós papirosról	9.
5. Kérelem a hazai fényképezetekhez	12.
6. A szerkesztő izenetei	1—12.
7. Ingyen-rovat	1—12.
8. Daguerre L. J.	12.

III. Vegyes közlemények.

<i>A füzet száma.</i>		<i>A füzet száma.</i>	
Az ipar és keresked.	1.	Fényképezet Japánban	12.
Az áruló fénykép	1.	Gyász hír	5.
A villám photographiája	2.	Gyorsan szűrő	11.
Az „Über photoh.“ stb.	4.	Ismét érdekes levelet	12.
Anschütz O.	4.	Intelligens egyének	11.
A „Magyar Háziasszony“	5. 11.	Kérelem társmunkásainkhoz	12.
A rendőrség albuma	6.	Kiállítás	12.
A Stolze-féle chlorez.	7.	Ketskeméthy M.	4.
A fényképezet aesth.	8.	Kovács Jenő	1. 3.
A „Journal stb“	8.	Követésre méltó	1.
A fényk. éjjel	9.	Lapunk jelen	2. 4. 7. 12.
A dobány és a fényk.	9.	Lefényk. gyilkosok	11.
A fényk. a hírlapoknál	9.	Magyarország fényképekben	10.
A szem belsejének phot.	9.	Miután lapunkat	9.
A kolozsvári napfogy.	10.	Magnesium	4. 7.
A papirosképeket	11.	Műkedvelő fényképészeink	12.
Aristotylphez való máz	11.	Nagyon fényes czerrát	12.
Arabiai mézga	11.	Nevezetes album	6.
A megsárgult papirképek	11.	Nőtlen fényképezetek	12.
A kézről támadt	11.	Obernetter J.	5.
Az olyan papirkép	11.	Photo-metalotypi	3.
A ferrotypit	11.	Photogr. Rundschau	5.
A színes fényképek	11.	Parafadugót	11.
A külföldi szaklapok	12.	Reclam	11.
Beniczkyne B. L.	1.	Rózsanság	7.
Bágyadt-máz	12.	Tizenegy év	6.
Barabás Miklós	3.	Természetes színű fénykép	6.
Dentsche Phot. Kal.	1.	Törött porcellán	11.
Egy magyar utazó	10.	Új fényképész	12.
Egy sajtáságos	12.	Üzleti fogás	6.
Előnyös máz	11.	Vizhatlan máz	11.
Erős arabiai mézga	11.	Zólyomi Híradó	10.
Fényk. kiállítás	4.		

FÉNYKÉPÉSZETI LAPOK.

HAVI KÖZLÖNY.

VI. évfolyam.

1. szám.

Kolozsvár. Január. 1887.

SZERKESZTI ÉS KIADJA: VERESS FERENCZ.

A fényképészet aesthetikája.

Irta: Dr. Sárffy Aladár.

(Folytatás.)

V.

A műterem elrendezése és a bánásmód.

Vannak fényképészeti várótermek, melyek valóságos szalonok, mert oly fényesen vannak bebutorozva és fölémentve, hogy díszére válnának bármely nagyúri palotának. Ha a fényképésznek nagyobb anyagi megerőltetés nélkül sikerülhet ily elegans váróterem bebutorozása, mindenesetre kellemesen fogják benne érezni magukat az előkelő vendégek. Ámde ez kevés fényképésznek áll tehetségében, no meg nem is lehet feladatunk, hogy ilyféle elfogadó terem fölémentésére fektessük megtakarított pénzecskenket. A cél csak az, hogy tisztességes szobában fogadjuk el vendégeinket, mely egyszerűsége mellett is megfelelhet feladatának. Ha túlköltekezés nélkül csinósíthatjuk fel e termet, ám tegyük meg s ezt tenni kötelességünk is, de főgondunkat annak rendben s tisztán tartására fordítsuk.

Ha vannak birtokunkban forgatható panorámák, állítsuk fel ezeket is a szobában, mert ezek a várakozás ideje alatt kellemes szórakoztatóul szolgálhatnak változatos képjeikkel. Sok helyen láttam különféle képtartókban és keretekben ismert nevű egyéneknek ott készült fényképeit kitéve szemlére. Az elkészített, de el nem vitt, vagy fölös képeket is szokták hasonlóan kirakni. Albumokban népviseleteket, costume-képeket vagy csoportokat szintén láthatunk. Ezek kevésbe kerülnek s a mellett mégis sokat mutatnak, sőt a legtöbb vendégnek (főleg a nőknek) igen kedves szórakozásul is szolgálnak.

Irodai berendezés, bármily szerény legyen is, okvetetlenül szükséges e helyen, mert föltehető, hogy a mester itt fogadja a megrendeléseket, itt írja be a lefényképezettek nevét s itt teszi meg szükséges jegyzéseit, mert az a szokás, mely szerint némely helyen e czélból a dolgozó szobába (melyről alább lesz szó) vezetik be a vendégeket, nem elegans és nem is helyeselhető. Természetes azonban, hogy az íróasztalon — ha várótermünk egyúttal nem irodaféle is — nem szabad magán irományainkat, leveleinket stb. efféle tartani, mert a közönség némely része kíváncsi is s az alkalmas időt felhasználja (minden nagyobb lelkiismereti furdalás nélkül) arra, hogy egyet-mást elolvasson.

Több helyen láttunk már ily elfogadó teremben aranyhalakat is megfelelő állványon és edényben. Hasonlóképen madarakat (papagáj, kanári stb.), többféle fajból csinos kalitkában. Ezek mind emelik a váróterem szépségét és a gyermekeknek sok örömet szereznek a várakozás alatt. Ha a fényképész photocheramikával is foglalkozik (a mi nálunk még nagy ritkaság), igen helyesen cselekszi, ha efféle műveket is rak ki megfelelő csinos állványokon közszemlére. Szívesen nézi meg minden értelmes ember e műveket, mert gyönyörködik bennük; néha még kedvet is kap készíttetésükhöz.

Általában véve elmondhatjuk, hogy a váróterem földiszítésére alkalmazhatunk minden olyan látni valót, a mi valamely szalonnak fölékesítésére szolgálhat. Fényképek, chromo-képek, színes photographiák, fénynyomatok, oleographiák, mennél változatosabb alakban és keretben bemutatva; rendes olajföstmények, csinos butorok, szőnyegek, órák, virágok (még csináltak is) stb. mind alkalmasak e czélra. Nem szabad azonban olyan tárgyakat tartani e helyen, melyek már magán lakásunkba valók; így pl. ágy, sifon stb. Tükrök, fésű, kefe (mindig tisztán tartva) nagyon is szükségesek, mert a levétel előtt rendbe kell hozni a ruházatot, hajat s vajmi kellemetlen lenne, különösen a női közönségnek, ha e tekintetben hiányt kellene éreznie.

A váróteremnek, bármily szerényen van is behutorozva, a benne megjelenő közönségre kellemes benyomással kell lenni. Barátságos színét emelni fogja a füstés is, mely nem téveszti hatását, főleg ha a butorzat ennek színével harmoniában van. A barátságos fogadtatás kiegészítő része legyen a fényképész szíves maga tartása, melylyel vendégeit fogadja, a mint erről alább fogunk szólni.

Ha a vendégekkel azonnal elvégezhetjük dolgunkat, sohasem szabad őket abból a czélból feltartóztatni, hogy a váróteremben nézegessenek, mert lehetséges, hogy az illetők már harmad-negyed ízben fordulnak meg nálunk s így nincs szándékuk idejüket elfecsérelni a tárgyak ismételt nézegetésével. Nem is szabad azt sohasem

éreztetni a közönséggel, hogy mi célból díszesítjük fel várótermünket, mert ezt is oly dicsekedésnek tekinthetnék, mint midőn valamely fényképész boldog-boldogtalannak mutogatja és magyarázza műveit. Az efféle kellemetlen lehet mindazokra, kik nem kíváncsiak, kiknek idejük drága, kik nem sokat értenek e szak munkáihoz s ha mégis türelemmel hallgatják végig magyarázatunkat, ez csupán udvariasságból történik. Ha valakiben melegebb az érdeklődés productióink iránt, ő maga fog úgy is kérdezősködni, mely esetben fel vagyunk jogosítva a kimerítőbb beszélgetésre, ha ugyanis ezzel másokat nem hagyunk várakozni és másokat is kellő figyelemben tudunk részesíteni.

A látni valókkal ellátott váróteremnek különben csak oly helyen van nagyobb jelentősége, hol a közönség tömegesen jelentkezik s némelyek várakozni kénytelenek, mert rohamosan végezhető a levétel. Ma már ugyan ez is rendkívül gyorsan megy, mert nem kell lapjainkat az ezüsthűdőben tartani s a száraz lemezekkel néhány óra alatt 40—50 levételt is tehetünk. Igénytelen s kisebb városkákban, hol csak elvétele akadnak vendégek, egy egyszerű szobácska is elég erre a célra. Sőt némely helyen maga a műterem is kielégítő. Nagyobb városokban azonban, hol néha 10—15 vendég is meglep egyszerűre, elengedhetetlenül szükséges a váróterem, mert igen kényelmetlenül éreznék némelyek magukat, ha a műteremben várakoznának a később jövők és tanúi lennének a levétel actusának. Ha a fényképésznek nem is, kellemetlen lenne e zavaró körülmény a vendégek nagy részének, főleg pedig a nőknek.

A dohányzást várótermünkben meg kell engedni, ez már bevett szokás és jogos kívánság minden oly helyen, hol várakozni vagyunk kénytelenek. A műteremben azonban nem engedhető meg, mert a levétel alatt nemcsak kellemetlen, hanem ártalmas is a szivarfüst, kivéve természetesen azt az esetet, ha valaki szivarozva véteti le magát. Az udvarias kérelemnek a szivarzó vendég is engedni fog.

Mihelyt elvégeztük dolgunkat valakivel az elfogadó teremben, átkísérhetjük levétel végett az illető helyre s ez

b) A műterem.

A mint már említettük ennek igen közel kell lenni a váróteremhez, mert (különösen télen) igen kellemetlen, sőt veszélyes is lehetne a hosszabb folyosókon, esetleg a nyílt helyen való mászkálás. Itt is rend, csin, tisztaság és kényelem fogadja a vendéget. Néhány szék legyen kéznél, valamely sarokban (hol nem fordulunk meg munka közben), hová az apparatus előtt nem állók leülhessenek arra a rövid időre is. Megjegyzendő azonban, hogy több oly személyt, kik nem tartoznak egy társasághoz vagy családhoz, lehe-

töleg tartunk távol e helytől, mert alkalmatlan lenne, ha a dísz tárgyak rendezése közben minduntalan útunkban lennének.

A műterem nagyságának, legelőnyösebb fekvésének, alakjának, értékének stb. meghatározása nem tartozik ide. Kivánatos, sőt szükséges, hogy nyílt helyen legyen, mert az élénk világosság nélkülözhetetlen. Belül olyan legyen a főtés, hogy szükség esetében szoba belseje gyanánt is használhassuk, mint háttért. Itt általában véve oly butorokra van szükségünk, melyek nélkül a legegyszerűbb levéltelt sem végezhetjük. E butorzatnak milyenségét, értékét, számát stb. az illető fényképész anyagi helyzete határozza meg, mert ettől függ, hogy mennyit áldozhat ily célra és mennyit költhet dísz tárgyak és hátterek beszerzésére. A cél az, hogy lehetőleg változatos alakban fényképezhessük le vendégeinket, mert ha minden második képnél ugyanazon melléktárgyak szerepelnek kiegészítők gyanánt, nagyon is közönségesekké válnak képjeink kiegészítő részei.

A függönyök, melyek a fény szabályozására szolgálnak, nélkülözhetetlenek, hisz mindnyájan tudjuk az optikából, hogy mily nagy jelentősége van a fény milyenségének, az ú. n. fényképészeti világításnak a levételeknél. Inkább maradjon el néhány fölös dísz tárgy, de a függönyöket szerezzük meg, nehogy munkánk alapján hibás legyen.

(Folyt. köv.)

A gelatine-emulsió-eljárás műkedvelők részére.

(Többek nyomán).

(Folytatás.)

Először a sárga vérlugsóval hészült előidézőt adjuk elő, mely különösen Amerikában van csaknem általánosan elterjedve s így készül:

a) Közönséges tiszta víz	650 ccm.
Sárga vérlugsó	60 gr.
Szénsavas natron	60 "
Szénsavas kali	60 "
b) Víz	650 ccm.
Kéneccsavas natron	65 gr.

Egy pontosan megvilágított kabinet-nagyságú lap előidézéséhez veszünk az a)-ból 8 cmetert, a b)-ból 80 cmetert, s e vegyítékbe $\frac{1}{4}$ gr. lehető leg-tisztább és száraz pyrogallussavat oldunk föl. Ha látjuk, hogy a lap kelleténél kevesebb ideig vala megvilágítva, s így a kép minden részleteivel nem

akarna megjelenni: az *a*) oldatból az előbbeni mennyiség szerint még egy annyit adunk az előidézőhöz vagyis annál többet, minél kevesebb ideig vala a lap megvilágítva. Ellenben annál kevesebbet, minél több ideig világítottatott meg a lap, sőt ily esetben az előidézőbe néhány csöpp 10⁰/₀-kos bromkali-oldatot is adunk hátráltatól.

A mint látjuk itt a Henderson-féle régi előidéző van a Stolze doctor-féle (szóda) újabbal egyesítve, melynek hathatósága a szénsavas kalival fokoztatik, s hogy a pyrogallussav gyorsan ne élegülhessen, hamar meg ne barnúlhassan: a kéneossavas natron van hozzá adva, mely az előidézőbe aránytalanul több alkalmazásával hátráltató gyanánt is szerepel kis mértékben; ezért a nálánál hathatósbabb bromkali- vagy bromammonium-oldatot csakis a túlon túl megvilágított lapok előidézésénél szükséges használni.

Ezzel az előidézővel szép tiszta negativokat lehet előállítani még akkor is, ha a lapot innen, rövid ideig, vagy túl világítottuk volna meg. Első esetben a lugsó szaporításával, második esetben annak kevesebbtítésével segítünk a hibán, sőt ha látjuk, hogy a lap felette túl van világítva: a rendes arányban összevegyített oldatot még egy annyi, vagy a körülmények szerint, két, sőt három annyi vízzel is összevegyítvén, hiba nélküli szép képet állíthatunk elő figyelmes kezeléssel.

Az azonban nem áll, hogy ezzel s akármely másféle pyrogallus — egyszer vegyített — előidézővel legfőjebb három lappangó képnél többet lehetne előidézni, a nélkül hogy a negatív-kép átlátszó részei zöldes sárga színt ne válthassanak azért, mert a gyanta-féléktől teljesen megtisztított pyrogallussavat nehezen, vagy csak nagyon drága árért kaphatunk. Ezért szükséges a pyrogallussavat száraz és nem oldott állapotban az összevegyített oldatba adnunk; és így is legfőntebb három lapot csak úgy kezelhetünk, ha már előre meg valának világítva s ezeket időbaladék nélkül egymásután idézzük elő, legkésőbb 10—15 percz alatt. Ezen időn túl az előidéző oldat annyira megbarnul, hogy nemcsak erejét vesztvén későre működik, hanem a negatív-képek — a mint már említének — kellemetlen sárga színt kapnak s nem ritkán túlon túl kemények lesznek. Ezért habár költségesebb ugyan, de ajánlatos, minden megvilágított lap előidézésére új oldatot vegyíteni. Vagy még legczélszerűbb az, ha ezt az előidézőt — mint főntebb a vasoxalatot Liesegang szerint, úgy itt Audra után — elkülönítve használjuk.

Így nemcsak egyenletes minőségű negatív-képeket nyerünk, hanem a vegyített pyrogallus-oldatot egy vagy több napokon át is használhatjuk, míg meg nem barnul; ez pedig annál gyorsabban történik, minél tisztátalanabb a pyrogallussav. Ezért a *b*) oldatból csak annyit vegyítsünk előre, mennyit körülményeink kíváznak, például: ha nincs sok és nagy lapunk előidézni való, akkor a *b*) oldatból töltsünk üveg- vagy porcellántálczába 110 ccmert s ebben $\frac{1}{2}$ gr. pyrogallussavat oldunk fel. Egy másik tálczába az *a*)-ból 30 ccmert töltünk s ezt 80 ccm. lepárált vízzel hígítjuk föl.

A megvilágított lapok egy harmadik, lepárált vizet tartalmazó, tálczába áztatjuk 1 perczig, ezután lecsepegni hagyván, a *b*) oldatba tesszük 1—2—3 perczig, innen pedig az *a*) oldatban hagyjuk addig, míg a kép kivánt minőségével elő nem áll.

Ha a lap megvilágítását pontosan eltaláltuk, a kép hiba nélkül tűnik elő fokozatosan és gyorsan; ellenben villámgyorsan és erőteljesen, ha a lap túlon-túl sok ideig vala megvilágítva. Ily esetben az *a*) oldatot kell tüstént fölhigít-nunk, vagy az áztató vízbe 1—2—3 csepp töményesített bromkali-oldatot adunk, ha még több ehhez hasonló nagyon sok ideig megvilágított lapunk várna előidézésre. Ha pedig a kép az *a*) oldatban nem akarna minden részleteivel megjelenni: ekkor a lap nagyon kevés ideig volt megvilágítva. Ily körülmények közt az *a*) oldathoz a tálczába annyit töltünk kevesenkint, az üvegedényben levő *a*)-ból, míg a kép minden részleteivel elő nem jön. Vagy pedig az áztató vízbe 1—2—3 csepp tiszta ammoniákat adunk; de 1—2 percz múlva miután ebből kivettük, lepárált vízzel kell leöblíntenünk mielőtt az *a*) oldatba tennénk. Ha azonban a lap túlon-túl volt megvilágítva s a fölhigított *a*) oldatban a kép elegendő erőt nyerni nem akar: 1—2 cemetert a *b*) oldatból kell hozzá ad-nunk. Végül, ha az *a*) oldathoz nem egy, hanem két tálczát tartunk: egyikben híg, a másikban tömött oldattal, ekkor az innen vagy túl világított lapot egyik-ből a másik tálcza oldatába tehetjük a körülmények szerint. Így áztató vizet is két tálczába tölthetünk, s az egyikbe hátráltatót s a másikba siettetőt cse-pegthetünk; vagy ezeket a *b*) vagy *a*) oldatba, vagy akár mind a kettőbe is adhatjuk.

Ezekből láthatjuk, hogy valamint vasoxalattal, úgy pyrogallus-előidézővel is teljes hatalmunkban van, körülmények szerint, úgy működhetni, hogy egy — különben minden tekintetben — jó lap sem mehet kárba; s e mellett az oldatokkal is gazdálkodhatván, annyiba sem kerül, mint a régi nedves eljárás-hoz megkivántatott egyszertű előidéző.

Az elkülönített oldatokkal való előidézést azonban csak olyanok eszkö-zölhetik jó sikerrel, kik az összevegyítéssel már eléggé gyakorlottak; ellenben az ide-oda kapkodással sok elhibázott munka s kedvetlenség támadna.

(Folyt. köv.)

Veress Ferencz.

A p h o t o g r a p h u s .

— Párisi életkép. —

Írta: Daudet Alfons.

A családnak kicsi volt a háztartása, az összes butorral ráfért egy tar-gonzára; ezért meg kellett az évnegyedes házbért előre fizetni, a mi nagyobb lakásoknál tudvalevőleg nem éppen szükséges. A ház egész új, az utcza még

nincs kiépítve, s a bér-kaszárnyák és a szemétdombok váltakoznak benne; az utóbbiakat deszkakerítés takarja el, s ezeken minden rendű falragaszok tarkáznak. Az új bérlők az ötödik emeleten vonták meg magukat, nyilván csak addig, míg a lakás kiszárad.

Három kis szoba az övék. A csupasz falak a nagy ablakokon áttörő napvilágtól még sivárabbaknak látszanak. A lakrészek mindegyikét friss festék szaga tölé be.

Legelőbb a műterembe lépünk. Üvegfa és üvegteteje valami nagy hangféléhez teszik hasonlónvá. A hatalmas kemenczében apró széndarabok vannak, de ezeket csak akkor gyújtják meg, ha látogató jön. A hosszabbik falon lóg a családtagok arckép-gyűjteménye: az atya, az anya, a három gyermek, ülve, állva, csoportban és egyenkint, minden képzelhető állásban. A gyűjteményt pár szobor és tájkép fotografikus másolata egészíti ki. Mindez akkor készült, midőn a család még gazdag volt s a fénykép-írást csupa szórakozásból üzte. A szegény nép elvesztette mindenét, tökéletesen tönkre jutott s mert a családfő más mesterséghez nem tud, megpróbálja, hogy egykori mulatságból kenyeret keressen.

A készülék, melyet a gyermekek a félelem és csodálat vegyes érzésével bámultak meg, a díszhelyet foglalja el. Ott áll a műterem közepén: új rézburkú, domború üvegei teszik ki a szegényes berendezés összes fényét és luxusát. A többi bulorok — biz nem sok van — egytől egyig ócskák, ütött-kopott jószágok. A szövetet kirágtá a moly, a faszkerkezeten sokat tördeelt a mindennapi használás.

Az anya öltözéke ócska, gyűrött fekete selyemruha s fején csipke-kendő — hasonlít az olyan irnoknőhöz, kinek a felek nem sok dolgot adnak. Az atya művészek módjára bársony-otthonkát visel. Ez a ruhadarab ugyan sokba került, de szükség volt rá, mert a polgárnépnek az ilyen imponál. A férfi szeméi önbizalomtól ragyognak, magas homlokában a legfényesb remények tervei készülnek; ez alak egészen hasonlít új fotografus-gépéhez, melytől a család most minden üdvöt és áldást vár. Szegény ember! Mily izgatottan adja ki parancsait; hogy igyekszik komoly és méltóságos benyomást tenni! „Ne menjetek a fekete kamarába“ — mondja gyermekeinek, — de azt a hangot hallani kell, melyen ezt a szót kimondja: fekete kamra. Mintha legalább is sárkánybariangról szólna.

Szíve mélyén aggódik s gondokat rejteget a szerencsétlen; csak azt nem akarja, hogy erről övéi tudjanak. A házbér, fa és szén ki van fizetve — de nincs ám egyetlen sous se már a zsebében. Ha a megrendelők nem jönnek, ha a kapú mellett odalenn látható arckép-szekerény nem gyakorol a járókelőkre vonzerőt s nem csábítja őket, hogy becses ábrázatukat idefenn elkészíttessék: mit fognak ma este enni a gyermekek? No de majd megsegít a jó Isten. A berendezésen túlesett, az előkészületek mind megtétettek: kezdődhetik a dolog. Most már minden a közönségtől függ.

Mily órai telnek el így a várakozásnak és figyelésnek. Az atya, anya, a gyermekek — mindannyian az erkélyre gyülekeztek és segítnek egymásnak lesni. Az ördögbe, tán csak lesz az alant sétálók közt vagy egy szerelmes! De nem! Az emberek jönnek, mennek, elhaladnak egymás mellett a járdán, — fel egy se jön. Egy úr közeledik a kirakathoz, figyelmesen vizsgálja sorba az arcképeket, nyilván tetszenek neki s olyan mozdulatot tesz, mintha a házba akarna jönni. A gyermekek már örülnek s hamar meg akarják gyujtani a kemenczében a tüzet. „Várjatok még“ — szólt az ovatos anya. S mennyire igaza volt. Az úr a kapú alatt fordult egyet a sarkán s nyugodtan tovább sétált.

A napvilág már tünni kezdett, nagy fellegek vonultak át a — műterem fölött a magasban, — azért még lehetne dolgozni, ha valami megrendelő jönne. Mi sokszor örültek a szegény várakozók hiába, — mi sokszor csalta meg őket a remény, midőn valakit a házba jönni láttak és lépteinek neszt a lépcsőkön hallották. Mind elhaladtak a műterem ajtaja előtt s valami más ajtón nyitottak be. Sőt volt olyan is, ki a fotografusnál becsöngetett s aztán az előbbi bérlő jelenlegi lakása után tudakozódott.

— De hisz ez nem lehetséges! — mond az atya — ez éppen nincs rendén. Képszekrényünket valaki bizonyosan levette. Ugyan menj le, kicsinyem, s nézd meg.

Pár percz múlva a fiucska egész lelkendezve tér vissza: a szekrény helyén van, de senki se törődik vele, még csak tekintetre se méltatják.

Egyszerre megeredt az eső s a cseppek kopognak az üvegtetőn. Az utcán odalenn egyebet sem láthatni, mint esernyők mozgó pagoda-fedeleit. A család visszavonul a szobába és beteszik az ablakokat. A gyermekek fáznak, de a széndarabokat nem merik meggyujtani: hiszen végmaradványai azok a fűtő készletnek. A lehangoztás általános. Az atya karjait lógatva nagy léptekkel jár fel s alá. Az anya visszavonul szobájába, nem akarva, hogy sirni lássák a többiek.

Most hirtelen elkezd kopogni a kis fiú, a ki kilopódzott az erkélyre: „Papa, papa! valaki jön! Egészen bizonyos! Már hallom is őt a lépcsőkön.“

A kicsi nem csalódott. Egy úrnő érkezik, — egy valódi úrnő, szép és igen finom. Már a lépcsőfokon áll, nézegeti az arcképeket, perczig vonakodik, felemeli fejét és — oh, ha a részegezett szemek sugarainak delejes ereje volna, mily könnyen feljutna azok segélyével a lépcsőkön!

A hölgy eltökélte magát. Felmászik a műteremig s megáll az ajtó előtt. Hamar tüzet gyujtanak, s a gyermekek a szomszéd szobába utasíttatnak. Az atya otthonkáját igazgatja, az anya pedig a vendég elé megy, hogy az ajtót feltárja előtte. Igen fel van indulva, de azért mosolyog hozzá, — az ócska selyemruha úgy suhog, mintha letűnt szebb napjai jutnának eszébe.

Szolgálatjára, nagysád, ez a műterem! — S azzal felkéri az úrnőt, lépjen be, foglaljon helyet. Egy kissé csacska, de egészben igen szeretetre méltó a hölgy. Minden jel oda mutat, hogy Franciaország déli vidékéről való s a fukarság nem tartozik sajátságai közé.

Az első ülés nem sikerül. No, nem tesz semmit, megtörténik máskor is, újra elkezdik. A hölgy jókedvét nem veszítve még egyszer rátámasztja magát az asztalra, állát pedig kezére. Mialatt a fotografus a ruha redőin s a kalap szalagjain igazgat, — a mellék szoba ajtaja mögül zörej és elfojtott nevelés hallik ki. A gyermekek tolakodnak ott a kulcslyukhoz, — látni akarják az atyát, a mint fejét a készülék zöld függőnye alá dugja s aztán mezdulatlan úgy áll ott, mint valami mesebeli állat, mereven bámulva egyetlen nagy szemével maga elé. Oh, ha ők megnőnek, valamennyien mind fotografusokká lesznek.

A második ülés után a nemleges lemez teljes diadalt arat: a kép pompásan sikerült. A fekete és fehér foltokban magára ismer a delnő. Megrendel egy tuczat másolatot, kifizeti az árát előre és távozik.

Elment. Az ajtó bezárult mögötte. Éljen az öröm! A gyermekek kézen fogják egymást s tánczolnak a készülék körül. Az atyát egészen felizgatá az első nagy munka s most méltóságteljesen törle le homlokát.

A nap már aláhanyatlik, — az anya lesiet az utcára, hogy egyetmást ebédhez bevásároljon — egy kis extra-ebéd, holmi felavatási lakomát akar készíteni. Aztán meg hoz egy nagy számlakönyvet is, zöld vászonkötésűt, melybe a megrendelés napja, a hölgy neve s a felvett összeg pontosan beirandó, tizenöt frank.

Ez a pénz persze felmegy egészen a vásárra: világítás, fűtés, czukor, a számlakönyv, az érlelmi szerek s különösen egy darab pástétom, a nap örömére belekerül 15 frankba, — de mit tesz az? Ha ma, esős időben, a behurczolódás napján 15 frank folyt be, mekkora lesz a bevétel holnap!

Az est élénk beszélgetések között mulik el. Mindenkinnek volt mondani valója a jövő szép reményeiről. Alig hinné az ember, hogy az ötödik emelet három ily szűk kis szobájában ennyi büszke tervet lehet kovácsolni, ily hatalmas légvárakat építeni.

Másnap pompás idő volt, — de a műterembe nem jött senki. Egyetlen megrendelő se mutatkozott. Mire való ezen csodálkozni? Üzleti életben nincs máskép.

A pástétomból még maradt egy darab, — legalább a gyermekek nem feküdnek le üres gyomorral.

Másnap se történt különben. Akár hogy nézegettek, váraoztak is sóvárgó szemekkel az erkélyen, — oda lenn nem volt hire sem olyasminek, mi a kis családot érdekelhetné. Csak a délfranciaia úrnő állított be tuczat arczképeért. Ez volt minden.

Hogy kenyeret vehessenek a házban, egy matrácztot kellett eladni. Két, három nap mult így egymásután különb eredmény nélkül. Már-már tetőfokát érte a szükség; a szerencsétlen fotografus eladta bársony otthonkáját is és arra gondolt, hogy készülékét eladja s valami üzletbe segédnek belépjen. Az anya kétségbe volt esve, a gyermekek nem mertek többé az erkélyre lépni.

Egyszerre, midőn legkevéssbé várták volna, vasárnap reggel megszólal a

fotografus ajtaján a csengetyü. Egy egész lakodalmas nép, egy teljes lakzi-menet vonult fel az ötödik emeletre, hogy magát levétesse: vőlegény, menyaszszony, nyoszolók, tanuk, csupa derék nép az alsóbb polgárosztályból, mely most először huzott keztyüt a kezére, s lakodalmas pompájában meg akarta magát örökíttetni a fotografus gépe előtt emlékül.

E napon a bevétel felszökken 36 frankra, s másnap kilet még egyszer annyit.

A párisi kis iparosok ezernyi drámájának egyike ez.

Csevegések egyről-másról.

Ily czim alatt bocsátott közre egy cikksort Schwier K. „Deutsche Photographen-Zeitung“ czimű becses lapja 1886-ik évi folyama 19-, 21-, 22- és 23-ik számában. Nincs alájegyezve senkitől, tehát szerzőjét nem ismerhetjük; akár kitől eredett is e cikk, mert sok tekintetben kitünő jó: szabadon átfordítva s terjedelmes megjegyzésekkel ellátva, adjuk itt, mint következők:

„Ó a pimasz lap ismét nem adott semmi részletet, s ereje sincs, pedig vajmi szépen világítottam meg; a mi érzékenységet illeti, eléggé az, sőt nagyon is érzékeny s mégis honnan a patvarból eredhet az, hogy finom részletei nincsenek s e mellett a kép nagyon átlátszó s erőtelen?...“ Így fakadt ki egyik pályatársunk, ki száraz lapok újabb megrendelésével kikötötte, hogy minél érzékenyebb lapokat küldjenek neki. Hühm, hiszen éppen ebben rejlik a bibe!... Legérzékenyebb száraz lapokat, melyek finom fénycsúccsal teljesen részletezett képeket adhassanak, csak úgy „hübele Balázs“ módjára nem lehet ám oly könnyen előállítani. Ha t. collegáink megrendeléseiknél nem annyira a lapok érzékenységére, hanem inkább a rajz, részletek s ezek fénycsúcsainak tisztaságára fektetnének nagyobb súlyt: a gyárosok erre törekednének, s nem arra, hogy minél érzékenyebb lapokat készíthessenek.

A száraz eljárás életbe lépése óta a fényképészek ama követelése, hogy érzékenyebbnél érzékenyebb lapokat készítsenek, mind inkább fokozódik; pedig ha elgondoljuk, hogy a régi nedves eljárásnál gyakran, aránylag sokkal több idei világítás után is teljesen sikerült képeket lehetett készíteni, ha collodium és ezüstfürdő helyes arányban vala igazítva; s honnan van az, hogy ma a legérzékenyebb lapok sem elég érzékenyek már? Azt hisszük onnan ered, hogy ma a lapok minél rövidebb ideig való világításában akarja egyik a másikat felülmulni.

A száraz-lapgyárosokon nem ritkán szánakozunk magunkban, kik hogy maguknak megrendelőiket biztosíthassák: lapjaiknak gyakran elegendően túl való érzékenységet kénytelenek adni; s ha körültekintünk, mennyivel kevesebb finom részleteiben átdolgozott képeket látunk most, mint régebben. Ámde egyik collegánk — negatív-képet mutatva — így szól hozzánk büszkeséggel: „Lássák kedves barátaim, ez 1½ másodpercz alatt készült, a „tubus“ csak ki s befe-

detett! hát nem szép dolog-e ez?“ Igaz, hogy a negatív-kép semmi kívánni valót sem hagy maga felett — laposságában... Mennyivel jobb eredményhez jut, ha oly lapot használ, melynek megvilágítására nem 1½, hanem 4—5 másodpercet vehetett volna.

Ama föladat, hogy oly száraz lapot lehessen előállítani, melyben a legmagasabb fokú érzékenység a legfinomabb fénycsúcsos rajzolattal egyesülve lehessen: még megfajthatatlanul áll. Ezt sok fényképész tudja, de legkevésbé tudják azok, kik a maguk erején még nem készítettek száraz lapokat; e nehéz föladat tehát nem egykönnyen lesz megoldható.

Ne feledjük, hogy a kevésbé érzékeny lap, megvilágítására több időközöt enged, mint a nagyon érzékeny lap. Nagyon természetes, hogy némelykor előfordul oly eset, hogy a megvilágítási időt eltalálva, a legérzékenyebb lapra is kifogástalan jó képet készíthetünk: de ez inkább csak történetből esik meg akkor, ha mindennemű előidézési móddal teljesen rendben nem volnánk; különben a szerencse játékanak volnánk kitéve, melyben biznunk soha sem lehet. Csaknem minden túlságosan érzékeny lap akárhogy is világítva lapos képet ad; az arcon a legfinomabb részletek hiányoznak, pedig ezek adnak szépséget s jelleget annak, s a lap legtöbbszörre úgy látszik, mintha kiexponálva nem volna egészen; de lehetne is ez más képpen, miután a rétegen, túlságos érzékenysége miatt fogva, a sugár rálövelésével a fénycsúcsok a félig világos részekkel ösztömosulván, így áll elő a kikerülhetetlen lapos kép. Holott megbízható jó eljárással készült közepes érzékenységű lapra (4—6 mpercznyi világítással) mindig több finom részletű, jobb kidolgozású képeket nyerünk nagyon egyszerűen és sokkal kevesebb fáradsággal.

Némelykor pedig arról panaszkodnak, méltán vagy méltatlanul: „Igen ám! de az én levélteli helyemnek nagyon rossz világítása lévén, okvetetlenül nagyon érzékeny lapokra van szükségem; különben az emberek, nem állnák ki nálam, s azokhoz mennének, kik így kiabálnak: Ide jöjjenek! itt mindenkit egy pillanat alatt vesznek le stb.“ Ám legyen hát igaz e kifogás, de az emberek nagy része már a mi terünken is alkalmazni tudja ama közmondást: „Olcso husnak hig a leve“; s nemcsak a rossz és jó, hanem a jó és jobb között is különbséget tud tenni. Régebben a „nedves“ lapokkal diaphragma nélküli tárgylencsével 8—10 mpercznyi ideig eltartott az exponálás, sőt több ideig is némelykor, s mégis kiállták, az eredmény pedig feltűnő jó vala; ma már ez nem így van: lehető minél kisebb diaphragmát alkalmaznak, a legérzékenyebb (60-szoros érzékenységű!!!) lapokat rendelnek, exponálásra 1—2 mperczet vesznek, s ezek után lapos képet nyernek! S panaszkodnak azután, hogy levélteli helyökben a világosság rossz!..

Az a vélemény koránt sem mindig helyes, hogy az alak arczkifejezése annál jobb lesz, minél rövidebb idő alatt vétetett le; mert ez a fényképésznek az alak körüli viselkedésétől is függ leginkább, hogy arra kellő jó hatást gyakorolván, lehető természetes és élénk arczkifejezést válthasson, míg ha ez nincs hatalmában a fényképésznek: az expositio hiába vala akármily gyors, a kívánt

eredményhez nem juthat; vagy ha az alaknak, jól lévén hangolva, teljesen megfelelő arczkifejezése volna is történetesen: a túlon túl érzékeny lapot hiába alkalmazza, mivel ezen a legfinomabb részletek, a leheletszerű árnyékok és fénycsúcsok, melyek a természetes életet tükrözik: nem jönnek elő, a kép bágyadt s lapos lesz. De ha a közepes érzékenységtű száraz lapot megvilágítása előtt orthocromatikussá teszszük, a legérzékenyebb félékhez, csaknem hasonló rövid ideig való világítás után is teljesen kielégítő eredményhez jutunk. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy ehhez nem mindenféle száraz lap alkalmas, és pedig különösen azok nem alkalmasak, melyek ammoniakos ezüsttel füllesztett emulsióval készűlnek.

A főntebbiekbűl eléggé kitűnik, mit mond helyesen, s mit kissé talán helytelenűl is a nagyon érzékeny száraz lapokrűl a szerzű. S ha a t. olvasónak módjában van fordításunkat az eredetivel összehasonlítani: közbe illesztett megjegyzéseinket is könnyen észre veheti, melyekbűl látszik, hogy a szerzűvel nem mindenben értűnk egyet, különösen abban nem, hogy nagyon érzékeny száraz lapra nem lehet teljesen kielégítő jű képet készíteni. Az eddig forgalomba hozott nevezetesebb lapok mindenikére jű képet tudtunk előállítani különösen akkor, ha valamelyik nagy érzékenysége mellett fátyolosságra hajlandóságot nem mutatott; sűt még ekkor is — ha e tulajdonsága nem vala túlmértékű — úgy hogy a gyenge fátyolosan előidézett negatív-képet oly 200 ccm. vízbe tettűk, s hagytuk míg megtisztult, melybe előbb 5 ccm. vegyileg tiszta kénsavat adtunk. Ennélfogva a fényképészek amaz óhajtasát nem helyteleníthetűk, hogy a gyárosok minél érzékenyebb lapokat készítsenek számukra. Minél érzékenyebb a lap, annál előnyösebb, csak fátyolosságra ne legyen hajlandű, különben nem lehetne mozgó tárgyakrűl kielégítő képeket készíteni. Hogy pedig ily módon készűlt kép már nagyon sok jű van: el kell ismerni a szerzűnek; valamint azt is, hogy ha pillanatnyi világításra a legérzékenyebb lapokra sebesen mozgó tárgyakrűl jű képeket lehet készíteni: arczképeket 1—2 mpercznyi világításra annál könnyebben lehetséges. Tehát hogy mostanság oly sok lapos kép bocsátott forgalomba, nem a nagyon érzékeny száraz lapokat, hanem csak az azokkal való előidézési eljűrást lehet és kell hibáztatnia a szerzűnek.

A nagyon érzékeny száraz lapok tulajdonságárűl sajátos fogalmának kell lenni a szerzűnek, midűn azt mondja, hogy a közepes érzékenységtű lap hosszabb ideig való világításra több részletet ad, mint a nagyon érzékeny lap rövid exponálása után. Hiszen, az emulsió érzékenységeének fokozása — akár mily módon legyen is kezelve — szabály szerint történik, s így a nagyon érzékeny s kevésbé érzékeny emulsió alapján egy, s egymástűl csak annyiban különbűzik, hogy míg az elsőbűl kevesebb, a másodikbűl több ideig való világítás után reducálható az ezűst, a mostanig ismert reducáló agensekkel. De ha az eddigieknel valamely hathatósabb szűnítű anyag fedeztetik fűl: a mostani közepes érzékenységtű lapokat éppen mint a legérzékenyebbeket most, oly rövid ideig való világítás után lesz lehető előidézni, s ha a megvilágítási idű hozzájuk sok vala: éppen oly lapos képeket adnának ezek is, mint a legérz-

kenyebb lapok adnak most. De jelen körülményeink között nélkülözhetetlen-e valamely hathatósabb reducáló agens fölfedezése? Nem okvetlenül szükséges, miután sensibilisator segedelmével Warnerke sensitometerje szerinti 15 fokú száraz lapra is készíthetünk kielégítő jó pillanat-képeket, melyek nem laposak; míg a legérzékenyebb lapokra is — sensibilisator nélkül — gyakran finom részletek nélküli képeket nyerünk; tehát oly lapokra, melyek különben lapos képeket adnának... A hosszabb vagy akármily rövid ideig megvilágított lapon — legyen az közepes vagy akármily érzékenységgű — a lappangó kép minden legcsekélyebb részleteivel, finom ténycsúcsaival jelen van azon... Ezekből az következik tehát, hogy mindenféle száraz lapra egyenlő jó minőségű képeket állíthatunk elő, ha az előidézési módok teljes ismeretével birunk; midőn a legérzékenyebb lapokra mindig biztosan s nemcsak történetesen — mint a szerző tartja — állíthatunk elő teljesen jó negatív-képeket.

Az elmondottak szerint tehát, hogy oly sok lapos kép van forgalomban, nem a túlérzékeny lapok oka, hanem kezelőik, kiknek előidézésük körül nincs elegendő gyakorlottságuk; vagy ha volna is: a tárgylencse közé alkalmazható diaphragmákat nem alkalomszerűleg használják, vagy ha igen: a kép domborúsága rovására használják. Mert lehet a száraz lap akármily érzékeny is, de ha a jelenlevő világosság gyengesége mellett nagyon szűk diaphragmát használunk: igaz hogy éles, de azután menthetetlenül lapos negatív-képet nyerünk. Tehát hogy hiba nélkül dolgozhassunk: a diaphragma nagyságát a tárgylencse s a világosság erejéhez mérten kell alkalmaznunk.

Kinek ne lett volna alkalma nagy fényképeket, különösen nagy mellképeket a természetes mintával összehasonlítani, s mely figyelmes szemlélő ne talált volna a kettő között gyakran nagy különbséget? Úgy mond a névtelen író. Lépjünk csak valamivel közelebb a dologhoz, s képzeljünk magunk előtt természetéről fél életnagyságban levett és finomul retouche-ált mellképet. Ezen vonalokat fedezünk fel, melyek a természetben alig és alig látszanak; a homlok redői, melyek a természetben puhák és finom átmenetű árnyéklátóak; a képen mint megfeszített czérnaszálak látszanak; a könyzacskók a természetben szintén finomul elmosultak: a képen úgy látszanak, mint házfédél-csatornák profilban; a szájszögletek a természetben szépen árnyékolnak, melyek olajföstményben is nehezen utánozhatók: a képen mint vonások húzódnak le kétfelől; az áll pedig ökölszerűleg nyomul előre; az egész arcz oly sima és dagadt, mintha gyuladós húsból állna; a csontok, melyek pedig az izmok és bőr alapjai szoktak lenni: el vannak enyésztetve a képen. A bőr karakteristikus porusait, legfinomabb árnyéklatait a legjobb akarattal sem lehet látnunk; az egész kép úgy tűnik előnkbe — bocsánat a trivialis hasonlatért — mint bádognál kidolgozott fénykép. A fénykép éles, sőt nagyon is éles, a szemek szokatlan élesek s merevek, a szemek fehére már messzire fénylik; a száj is éles, s csaknem nagyon erős, csak az orr hegye mutat határozatlanságra, s az orr két szárnya kétfelé szélesedik el, s az arcz többi alaprajzához képest fatalis mosódottságra mutatnak; melyeket pedig korántsem lehet az optikai eszköz tehetetlenségére

disputálnunk. Megegyez-e ez a természettel mindenben? Nem, és pedig hogy meg nem egyezhet: annak a fényképész és retouche-álója az oka; a fényképész azért, mivel azt gondolta, hogy tárgylencséjével lehető éles képet lesz tartalmazni; a retouche-áló pedig abban a véleményben vala, hogy neki, érzéke szerint, inkább szépen, mint jól hivatása igazítani ki a negatív- és pozitív-képet.

Ezt azonban nem így, hanem egészen másképpen kell készíteni, hogy a kép — a laikus — megtekintő előtt a természetről másolt valóság lehessen. A géppel való rossz beállítással a túlságos és hamis retouche-sal, hibás technikával a frappans hasonlatosság a mintához elveszett: a néző előtt az arczon ama jellemző, elevenítő vonások, melyek által az eredetire nem keresve, hanem egyszerre rá ismerhetne; s ha a kép nem volna is oly éles, sőt ha tompa és mosódott rajzolatú lenne is, a néző előtt ez nem tűnik fel, hanem a kép jellege, élességének hiánya tűnik fel leginkább, melyet — a képen — keres, de szavakkal kifejezni nem tud — a laikus. Ámde tekintsük csak a dolgot fényképészeti szempontból, s lássuk a képnek csupán technikailag való előállítását, a nélkül hogy művészies kivitelét érintenénk, hol ott a kettőnek egyesülve kellett volna lenni.

(Folyt. köv.)

Közlő: Veress Ferencz.

Előhaladások fényképészeti terünkön a letűnt 1886-ban.

A természettudományi gyűlés alkalmával Berlinben kiállított fényképek s eszközök: pályánk gyors előhaladása mellett bizonyítanak. Minden kiállított tárgy előállítása befejezettségével diszelgett nézője előtt, mely önkénytelenül arra mutat, hogy e kiállítással a fényképészet csaknem minden ágának előhaladása bizonyos korszakot fejezett be, s a jelen 1887-ik évvel új korszakot kezd meg.

Hogy elein a sokat gáncsolt száraz eljárás mily óriás előhaladást tett a Muybridge időszaka óta: Anschütz Ottomártól kiállított pillanat-képek mutatják: a „discus“ és lándzsadobó meztelen alakokról feltűnő jól sikerült fényképei; melyek nem árnyképek, mint a Muybridge-és Marey-félék, hanem az alakok kifejtett erejük közben megfeszült izmaik finom árnyéklátuak. Ezek s a többiek, de különösen a golyákról készült pillanat fényképei Anschütznek nemcsak művészi felfogására, hanem hogy a száraz lapokat oly feltűnő jól tudja alkalmazni, mély tudományosságra mutat. Ő megmutatta, hogy ugyanazon száraz lapra, melyre hibás arcz stb. képet állíthatunk elő, mily kitűnő művet lehet készíteni: mely tudós és laikus előtt egyaránt feltűnő szép és jó. Tehát a száraz eljárás részben való tetőpontját Anschützben érte el; tájképek levételében pedig Obernetter J. B. orthochromatikus száraz lapjaival.

Hogy ilyféle lapok készítésére hányféle kísérlet történt a mult évben!

mindnyájan tudjuk; s arra is jól emlékezhetnek t. olvasóink, midőn mult évi szemlénkben azt mondtuk, hogy „oly festőanyagot még senkinek sem sikerült felfedezni, mely az emulsióba vegyítésével az érzékeny réteg minden szín iránt egyenlő fogékonyságú lehessen...“ S ime Obernetternek oly anyag alkalmazása sikerült, melynek segedelmével a nem tevőleges színek, a tevőlegesek mellett arányos árnyéklattal jelennek meg a száraz lapon, a nélkül hogy a tárgylencse és az érzékeny lap közé sárga „Aurantia“-főstéssel főstött collodiumos üveglapot volna szükség alkalmazni, mint milyent minden eddig producált orthochromatikus száraz lap igényelt, mely nélkül csak oly képet adott, mint akármely nem orthochromatikus lap adna.

Obernetter ugyanazon egy tájékról külön két képet állított ki: az egyik orthochromatikus lapról készült, a másik nem. S ezek között óriás nagy a különbség: az orthochromatikus az előtértől a látóhatárig egyenletes árnyéklattú a levegővel egyaránt; míg a másik, a nem orthochromatikus: nebézkes, tömött és rendetlen árnyéklattú, a látóhatár rövid, ködbe oszló s a levegő üres. Tehát az Obernetter orth. lapja látó szervünkön túltesz: többet tár elénk a képen, mint a mennyit szemünkkel keresve sem láthatunk a szabad természetben; s ez a „távlat“ rovására még sincs, éppen úgy nincs, mint halhatatlan Markouk a „Szent család“-ot képező finom testményében nincs. E mellett azt sem kell felednünk, hogy az Obernetter-féle száraz lapok a legelsőbbben Meydenbauertől kezdett „phogrammetria“ vég kifejlődésére rendkívüli nagy haszonnal lesz. De nemcsak tájkép stb. tárgyak, hanem különböző színű arcok és ruházatok helyes szímarányban való levételénél is nagy előnnyel ígérkezik.

Az efféle száraz lap, a „léggömbből való fényképezés“-nél nagy szolgáltatást fog tenni. E téren Lenhard, Shadbald s más, de különösen Tissandier Gaston és Ducom Jaques tett legnagyobb előhaladást; kiknek 600 m. magosságból 13×18 cm. nagyságú útazásra való kamarával, mely 50 cm. gyújtópont távolságú gyorsan működő rectilinear tárgylencsével vala ellátva: $\frac{1}{50}$ másodpercnyi világításra, Páris különböző részeiről, éles rajzolatú s tiszta képeket sikerült készíteni.

Az „astrophotographia“ köribe sem csekély előnnyel kecsegtethetik e száraz lapok, azokat kik e szép tudomány terén már is meglepő érdekes műveket tudtak felmutatni; különösen Henry testvérek Párisban. Nekik, különösen kitűzött céljukhoz construalt 340 mm. átmérőjű és 3 egész 4 m. gyújtópont távolságú tárgylencsével oly csillagot sikerült 16 nagyságra levenni, mely gyenge világossága miatt, ugyanazon géppel szabad szemmel csaknem kivehetetlen vala. Janssen tanár pedig a nap megfigyelésére használta fel fényképészetünket kiváló nagy eredménnyel Párisban. 1885-ben a napban támadott szokatlan nagy foltot ugyanazon év június 22-én nagyon jól sikerült levennie; mely kép a fent említett berlini kiállításban éles rajzolatjáért, tisztaságáért nagy feltűnésben s dicséretben részesült.

Obernetter orthochromatikus lapját a Spectropotographok is nagy örömmel fogadhatják: Fogel tanár, Eder doctor, Rowland s más, de különösen

Schumann, kinek meglepő nagy eredményű művei külön egész hajlékot foglalt el a kiállításban.

A holdfénynél való fényképezés sem maradt hátra a múlt évben: Baltin, Zang és Lange Eerenz műve érdemel figyelmet; különösen az utóbbinak, az ily világítás mellett készült műve csaknem a napvilágánál előállítottakkal egyez meg azzal a különbséggel, hogy a hosszás világítás miatt a „csapott árnyékok“ kevesebbé tiszták. Ily képeket, a múlt télen estve 7 órától reggel 5 óráig hagyván nyitva a kamarát, nekünk is sikerült, a tőlünk készült száraz lapokra, előállítani.

A villám csapások fényképezhetőseivel a természettudomány nem csekély gyarapodást nyert a múlt évben; mivel a Selinger, Feldmann s mástól sikeresen levett villám csapás fényképe nem olyan, mint a hogy a természetben látni szoktuk, hanem számosan elágazó görbült vonalokból áll.

Magnesium világítással éjjel többi között Haberlandtnak meglehetősen fényképeket sikerült előállítania; s azt hisszük, hogy valamint a főntebb előadotaknál, úgy e világításnál is az Obernetter-féle orthochromaticus lapokra helyesen sikerült negatív-képeket lesz hatalmunkban készíteni.

Obernetter J. B. terünkön úgy magaslik fel, mint a „Bavaria“ Münchenben. Minden évben mutat fel valami újat és hasznost: a „fénynyomat“ neki köszöni végkifejlődését, midőn Albert J.-tól levette meg felfedezését; a „photoke-ramika“-nak Krügerrel, de különösen Winterrel ő adott legnagyobb lendületet; a negatívok hűn való reprodukálására megbecsülhetetlen eljárást fedezett fel, melyet közre is bocsátott; s tavaly neki sikerült oly heliographiai eljárást felfedezni, mely metsző késsel semmiféle retouche-t sem igényel.

Ezek után azt kell megtudnunk, hogy a kiállításon nagy dicsőségbe részesült tájképeihez az orthochromatikus lapokat vajjon hogy készíthette Obernetter? Erről biztos tudomást a Fogel tanártól szerkesztett „Photogr. Mittheilung“ után akár melyik fényk. szaklapból is szerezhetünk. Ő ugyanis „fluor-ezüst-ammon“-nal kezeli lapjait: 150 rész vízbe 80 rész légenys. ezüstéleget fölös szóda-oldattal, decantálva, szénsavas ezüstté változtat át. Ezután olvasztott viaszszal, belől beöntött üvegedénybe 25 r. fluorközenys. 100 r. vízzel fölhitván, az ezüstcarbonatot kevesenkint vegyíti bele kavarásközben. A szénsav távolodásával pelyheszerű üledék támad. Ekkor kavarásközben — 0.93 a. s. — ammoniakot ad hozzá óvatosan, midőn erős hő fejlődik abban. Ezután lapos edénybe szűri, melyben egy éjszakán keresztül túszerűvé jegesedik át, mely újólag átjégesítve nagyon széppé válik. Lepárált vízben keveset oldódik, alkoholban éppen nem. E sóból 1 : 2000 arányú vizes oldatot készít, s az előbb vízben áztatott s le csepegni hagyott emulsiós száraz lapot ez oldatba mártván 1 perczig hagyja, azután tiszta vízzel leöblintvén, ismert módon erythrosin-azalin-oldattal kezelvén szárítja meg. A lapok előidézése szóda-pyrogallollal mégy végbe, esetleg bromkali-oldat hozzáadásával stb.

A bromezüst-gel-emulsió készítés körében sem csekély előhaladás történt. Biering F. kapitány Odenseben oly száraz lapokat hozott áruba, melyek előidé-

zésére vas, pirogallus vagy hydrochinon nem szükséges, hanem egyszerűen csak mézes mézs-oldat, mely oltott mésszel keblezett 1 liter vízben oldott méz folyadékból áll. A kép ez oldatban $\frac{1}{2}$ vagy 1 percz alatt jelenik meg; lágyabb vagy puha árnyéklatú negatívok előidőzéséhez az oldatot vízzel kell felhigítani. Mivel ez oldat tartós, idő s költség kimélhető meg vele. Egyedül csak meszes víz gyengébb negatívot ad. Barythydrat jól idéz szénsavas natron és széns. kali lassú hatású, ammoniak szintén alkalmas előidőzésükre. Biering száraz lapjaihoz emulsiójába „hydrochinon“-t teszen, tehát azért marad ki a vas pyrogallus stb. az előidőzéből.

Tudjuk, hogy Stolze doctor után Schüler is tett hasonló kísérletet Berlinben a múlt évben nem csekély eredménnyel. De ő hydrochinon helyett pyrogallust keblezett emulsiójába s kész lapjai nem valának állandók; ellenben Biering azt tartja, hogy az ő lapjai megmaradnak, s ennek igaznak kell lenni, különben nem bocsáthatta volna áruba. Ez eljárás azonban nem új, az ötvenes évek végén „Taupenot“ száraz eljárására mindnyájan emlékezhetünk: az ezüst-oldatban fűrésztött s tiszta vízzel jól lemosott jodcollodiumos réteg praeserválására tanin, gallussav vagy pyrogallus tartalmú folyadékot használtunk. S így némelykor az igen is sok ideig világított lapon a kép előidőzés előtt is már látszott, s ha az épentartó oldatba kevés ezüstet adtunk, annyira látszott: hogy most előidőznünk sem kellenék csupán erősítnünk, ha! nem volna szükség előbb rögzítnünk... És lehetne-e az ellenkezőt állítnunk: hogy amaz időtől, talán, nem vagyunk nagyon távol mikor oly száraz lapot lesz lehetséges előállítani, melyen megvilágítása után a kép előidőzés nélkül jelenik meg lassan s egyenletesen. Mosolyog t. olvasó, azt gondolva: hogy ez eszme a „Fényképezési Állomképek“-hez tartozik inkább? De ne feledjük Glenville, szabadalmat nyert, legújabb találmányát „villamos huzalon való fényképezés“-t, mely szerint a leveendő tárgyat villamos árammal kapcsolt Selen czellára projectálja, melyre a gyengébben és erősebben lövelő világosság úgy hat: hogy kisebb-nagyobb számú mellék áramok jöhetnek mozgásba, melyek villamos izzó lámpással vannak összefüggésben; ez pedig a villamos áram ereje szerint gyengébben vagy erősebben világít. Ezek az egymásután megújuló fények az érzékeny száraz lapon góczpontba egyesülnek sorozatosan különböző sötét pontokban megfelelőleg, a selen czellára projectált kép pontjaival, melyek a másik állomáson mindenkor szabadok stb. Ez eljárásnak egyik lényeges hibája az, hogy a selenre vetett kép, a villamos fény gyors rezgése miatt éles rajzolatlan nem levehető; de a tudománnyal egyesült gyakorlat e hibáján is segíteni fog idővel. Ha t. olvasónk az 1882-ben lapunkhoz mellékelte „Fényk. állomképek“-re emlékezik, s a főntebbi, nem új, találmányt az ott előadottakkal egybe veti: meg kell győződnie abban, hogy az ember szelleme hatalmas erejéből semmi oly eszme ki nem sugározhat, mely tömör testté, idővel át nem alakulhatna.

A már elkészített emulsióból a bromezüst kicsapására való centrifugális gép, melyet Henderson A. L. talált föl, vagy inkább csak a Pieneré után módosított: nagyon megkönnyítette azok munkáját, kik emulsiót nagy mennyiség-

ben készítnek. E gép őrő malom garatjához hasonló: az őrő helyett üvegedényt képzelünk, melybe az emulsiót töltjük; ez edény más nagyobb és fém edényben áll, mely gummi csővel van ellátva, hogy az emulsiós edényből kivárott víz lefolyhasson. Az emulsiós edény alján a függőleges csap, vizarányosan álló emeltyűbe van erősítve alatt, mely a korong és szélkerekekkel van összefüggésben; ezek pedig hajtó nagy kerékekkel, melyet midőn megindítunk, elképzelhető mily rendkívüli sebes körmozgásba jöhet az emulsiós edény, miközben a bromezüst gyorsan úgy válik ki s az edény oldalához tapad, mint gyors verésével a sűrű tejből a vaj. Az így kicsapott bromezüstöt azután tiszta vízzel kétszer-háromszor megöblintvén gelatine-oldatba kell vegyítnünk s feldolgozunk; melylyel a hosszadalmas mosás kimaradván, nemcsak időt nyerünk, hanem főképpen hibanélkül való tiszta készítményhez jutunk.

A bromez.-gel.-emulsiós papirosokkal való művelet, különösen tájképek levételénél nagy lendületet nyert a múlt évben. Úgy szintén az üveglapokat helyesíthető érzékeny hárttyák előállítása is; melyek raktárakban már készen kaphatók. De az elsőnek még mindig meg van az a hátránya, hogy a rá készült negatív-képet nem lehet oly egyenletes átlátszóvá tenni, hogy a papiros szövete miatt kissé durva pozitív-képet ne adhasson. A másodiknak pedig az a hibája, hogy a hárttya elázván előidézése s további kezelése kissé nehéz, különösen gyakorlatlan kezek között.

A negatív-képek előidézésében sem csekély előhaladás történt: különösen az Audra szerint elkülönített oldatokkal való előidézés érdemel legtöbb figyelmet. Ő szerinte a megvilágított s tiszta vízben kissé megáztatott lapot előbb pyrogallus-oldatba teszszük 2 perczig, s miután lecsepegni hagytuk mártjuk a szóda vagy más féle égvényes oldatba, hol a kép, ha az idő pontosan eltaláltatott, kielégítő jó minőséggel jön elő megerősödvé. A pyrogallus előidéző akár-mily rendelvény szerinti is lehet. Audra után Liesegang elkülönített vasoxalat előidézővel is nagyon sikeres műveletet végezett.

A lappangó kép előidézésére új anyag is fedeztetett fel: a „sósavas phenylhydrazin ($C_6 H_5 H_2 H Cl$); melyet Walter doctor készített Baselben, alkalmazta doctor Eder tanár s úgy találta, hogy a főntebbi anyag oldata, marókalival keblezve, a képnek sárgás vagy vöröses barna színt ad. Hasonló anyagra „aromaticus hydrazin“ nevezet alatt Jacobsen Emil doctor Berlinben szabadalmat nyert; melylyel negatív s diapositiv képeket lehet előidézni. Szabadalmi iratában azt mondja többi között: hogy a „hydrazin“-t alkohollal kell feloldani s vízzel addig higitni, míg basisától éppen elválik. Ezzel azután mint vasoxalattal lehet előidézni különös előnnyel akkor, ha valamely égvényes — széns. kali — oldattal van vegyítve.

A negatív-kép helyenkint való túlságos erős részei meggyengítésére Lenhard H. alkoholba mártott lágy szövettel való dörzsölést ajánl; mely nem csekély figyelemre méltó, miután a legsötétebb helyeken, hol legcsekélyebb részletek sem látszanak: e művelettel átlátszókká válván a legfinomabb árnyéklatok is előtűnnek. De ez eljárást ügyelettel s gyöngéden kell végre hajtanunk,

különben a negatív-kép könnyen elromolhatik. Hogy az alkohol, különösen ha nagyon erős, a negatív-képekre gyengítő hatással van: mindazok tapasztalhatják, kik negatív-képjüket rögzítés s mosás után hogy hamarabb megszáradhasson, igen erős alkoholba fűrésztötték.

A bromezüst-collodium-emulsió körében is történt némi mozgás, a meny nyiben a színek iránt való egyenletes érzékenységet kívántak adni annak. Ives F. E. bromez.-col.-emulsiós lapját chlorophillal kezelte, melyet ő az „aperulat“ növényből, alkohollal vonván ki, nyert. Az így előkészített lapot oly üveg küvettén keresztül világított meg, melyet két chroms. kali oldattal töltött teli. Zenger tanár pedig a chlorophillt egyenesen a collodium emulsiójába keblezte; a chlorophillt pedig szárított „mentha piperita“ szárított leveleiből vonta ki aetherrel.

Bondet doctornak sajátoságos másoló eljárása sem érdektelen, melyre véletlenül akkor jött, midőn tudományos kísérlete közben electricus szikrák előidézésére készült. E célra egészen besötétített hajlékban asztalra bromez.-gel.-emulsiós száraz lapot tett színével fölfelé s erre pedig egy pénz darabot s a villam áramot keresztül bocsátotta. Midőn a lapon, előidézésével, nemcsak az electricus szikra, hanem a pénz hű képét is lemásolva látta, melyen a dombortú részek sötét, a mélyedések világos színtűek valának. Bondet e kísérlet olajlám-pás világosságánál való ismétlésére az érzékeny száraz lapot, színével fölfelé, tükörlapra tette, s erre egy érmet — de lehet akármilyféle rajzot vagy fény-képet is — erre, hogy a világosság ne érhesse, fekete kartont tett, s végül az egészre egy üveglapot. Ekkor 25—30 cm. távolságról egy „carcel-lámpá“-val világította meg néhány másodpercig. Természetesen, hogy az érzékeny réteg csupán csak a lap szélén kaphatott világosságot, mely a tükörlap segélyével terjedhetett el egyenletesen azon. S e kísérlettel kielégítőleg reproducálható negatív-képet nyert.

E kísérlet szerint Leppmann M.-nek Párisban, Padua városának egy nagyon régi, hivatalos pecsétjéről villamos eljárású nagyon érdekes kísérlettel sikerült képet készíteni. E képről heliographiai másolat jelent meg a „Photogr. Archiv“-ban s a Liesegang ez évi „Almanach“-jában.

(Folyt. köv.)

Veress Ferencz.

VEGYESEK.

A szerk. kérelme. Lapunk jelen számát minden oly t. olvasóinknak is megküldtük bizalomból, kik habár ez évre még nem jelentkeztek ugyan, de a mult év végéig előfizetőink valának. Tehát vagy e szám, vagy előfizetésük beküldésére kérjük tisztelettel mindnyájokat.

Dr. Kovács Jenő és társai hirdetésére figyelmeztetjük t. olvasóinkat, kiknek azonkívül, hogy a fényképészet minden ágához tartozó kellékekből dúsan berendezett gyári raktárt állítottak: legfőbb törekvésük oly teljesen meg-

bizható száraz lapok gyártása vala, melyek a külföldi legkitünőbbekkel versenyezvén minden igénynek megfelelők lehessenek. Ily lapokat bírálatra csak most kaptunk szerkesztőségünkhöz, melyekről terjedelmes jelentésünk lapunk jövő számában jelenik meg.

A „**Deutsche Photographen Kalender**“ 1887-ik évi folyamot is megküldötte szerkesztőségünkhöz bírálatra a szerző Schwier K. (ki mint tudjuk a — Weimarban megjelenő — „Deutsche Photographen Zeitung“ heti közlöny érdemes szerkesztője is). E jeles fényképészeti naptár a mult évi nagyon jót azzal mulja felül, hogy benne egyik legfőbb műmelléklet J. B. Obernerttől való, és pedig oly pillanat kép, melyet J. B. O. az ő, tőlünk már ismertetett, „Isochromatikus“ lapjára állította elő, s ugyancsak a tőle készített s áruban levő emulsiós papirosra reproducáltatott. E kép oly szép és jó, hogy csaknem semmi kivánni valót sem hagy maga felett. E naptárban még két photozinkographiai műmelléklet van, melyet a fényképészet ez ágának is magos fokú haladására mutatnak. E két szép kép Berlinnél a Charlottenburgban levő „Helios“ czimű fényképészeti mű s kiadó intézetből való. Maga a naptár kised $\frac{1}{16}$ rész nagyságú, szövege pedig 276 oldalra terjed, mely figyelemre méltó sok gyakorlati hasznos utasítást tartalmazván t. olvasóinknak méltán ajánlhatjuk. Minden könyvárusi úton kapható, ára 90 kr.

Az „**Ipar és Kereskedelmi Közlöny**“-t, mely három (magyar, francia és német) nyelven szerkesztve, magvas tartalommal ellátva és szépen készített képekkel illusztrálva — egyike legjelesebb szaklapjainknak, melegen ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

Követésre méltó üdvös irány: a berlini fényképészeti két társulat egyesülésre törekedik. Csaknem tizenöt év előtt midőn Vogel tanár igazgatása alatt levő egyesület, a Stolze doctor vezetésével rajként új társulatot vala kénytelen kibocsátani kebléből. Azóta amaz igazságot belátták, hogy közös erővel, egymás iránti bizalom és szeretettel sokkal többet lehet kivívni, mint külön működve s a maga tudományára főnhéjazót, önhitt büszkeséggel nézve le a másikat azért, mert tudja, érzi, hogy az a másik is tud. Az irigységtől származott amaz átkos balfogalomnak: „két éles kard egy hüvelyben nem lehet,“ az ember mindinkább magosabbra törekvő műveltséggel nem maradhat, pusztulnia kell. Most a berlini külön két testület tudományosan művelt elnökét s tagjait testvéri szeretettel egyesülten látjuk törekedni kitűzött nemes irányuk felé. S e nemes irány a fényképészet minden ágának magos fokra való művelése.

Beniczki Bajza Lenke. A magyar gazdasszonyok orsz. egyletének hivatalos közlönye a „Magyar Háziasszony“ olvasónőitől aranytollat nyert jutalmul. Midőn az egylet tagjai hazánk első írónőjét ily méltán megérdemelt kitüntetésben részesítette odáig emelkedtek: hol az írónő szívet, észt, lelket művelő szép munkával az istenben pontosul. E szép tett szeretett nőinkkel mindnyájunkat lelkesít s arról győz meg, hogy hazánk bármily sanyarú körülményekben sem hanyatlodhatik akkor, midőn lelkes nőink a valódi jó s hasznos iránt teljes fogalommal lévén, nevelik gyermekeinket... A „Magyar Házi-

asszony" háztartási, gazdasági és szépirodalmi heti lapot méltán ajánljuk t. olvasónőink becses figyelmébe. Megjelenik minden vasárnap. Megrendelhető Budapesten, V., nagykorona-utca 20. szám alatt. Egész évre 6 forint.

Az áruló album. Egy bécsi lap beszéli el a következő történetet: Egy Budapesten állomásozó katonatisztnak nagyon szép gyűjteménye volt női fényképekből. Ebbe a gyűjteménybe, hogy, hogy nem, belekerült egy igen kedves barátja feleségének az arc képe is. Nem rég az említett jó barát meglátogatta a tisztet, meglátta az asztalon a zárt albumot s ez annyira megtetszett neki, hogy a jó szívű katonatiszt neki ajándékozta. A hadnagy meghagyta szolgájának, hogy szedje ki az albumból a képeket s így vigye el a jó barát lakására. De — felejdékenységből vagy akarattal történt-e — a képek benmaradtak az albumba s ez így került a jó barát lakására. Ez kissé meg volt lepelve, midőn mindjárt az első oldalon tulajdon nejének arc képét pillantotta meg. Mikor egy órával később látogatást tett a katonatisztnél, ez már e szavakkal fogadta: „Tudok mindent, rendelkezésére állok.“ A párbaj pisztolyal történt, vér nélkül. A lovagiasság kívánalmainak eleget tettek, de a ház békéjét nem szerezte meg a váltott négy lövés, mert a nő elhagyta férje házat, a férj pedig megindította a válópert. — A történet hitelért az említett bécsi lapot illeti a felelősség.

A SZERKESZTŐ IZENETEI.

Üdvözlétül: Fogadják hasonló jó kívánatainkat mindazok t. olvasóink közül, kik a beállott új évet szívesek valának szerencsételni nekünk.

F. L. D. Tartózkodása helyét most már tudván, lapunk utolsó számát tüstént elküldöttük. Czikke, válasza szerint, Mihelyt a szorgosabbak engedik: meg fog jelenni. Kegyed fiatal s a gyötrelmes törődés, teste s lelke fejlődésére szolgál. Minél nagyobb gyötrelmek között végezzük becsületes munkánkat, a csekély anyagin kívül, annál nagyobb jutalmat öntudatunkban nyerünk... Üdv.

Id. D. K. E. Kegyed uram, kezdettől óta pontos vala mindig, tehát hogyan tartozhatnék; hanem lapunk gyarapodása érdekében tett sokszoros áldozataiért tartozván, maradunk adóssai mindig. Sajátságos! hogy t. collegánk, a kegyed fia is hasonló kérdést tett... Be szép, midőn az ifjú szépben s jóban atyjához lehet hasonló. Üdv.

B. J. K.? Vannak ugyan, de kevesen. Tudtunkkal kegyed a negyedik amateur; gyakorló fényk. között még csak egyet ismerünk, ki chlorez.-gel.-em. és chlorez.-col.-emulsiós papírossal is foglalkozik, pedig az első, különösen göngy kasettával, tájképeket, a második pillanatok képek reprodukálására nagyon alkalmas lévén, kár hogy általánosan nem használják azokat. Mindkét nembeli papírossal készült képeket — mint a negatívokat — jó ha timsó tartalmú natron-hyposulfit-oldatban rögzítjük; mert ebben, a kép rétege megszilárdulván, egyenletesebb fényt s élességet nyernek. A küldött kép műmellékletnek is beillenék akármikor. Üdv.

N. S. V.? A Stirn Rezső és T.-féle „Dedectiv camera“-t Türel Lipót úr által hozattuk meg; de az idő még nem elég kedvező arra, hogy kísérletet tehesünk vele. Az eredményről tudósítani fogjuk annak idejében. Üdv.

K. S. H. Igen, ha minden gyakorló s amateur fényképész kegyed szerint gondolkodnék, sikerülne.. De sajnos nem úgy van; lapunk fokonkinti előhaladásával pártolása nincs irányban, s ez oka, hogy terveink szerint még nagyobb erőt nem fejtethünk ki. Az eltelt öt év folytonos kecségetései után is még mindig remélünk, s lankadatlanul törekedünk előre. Üdv.

D. M. B. Hogy műmellékletünk tetszik; ebben nem kételkedünk, hanem abban már igen, hogy jobbat nem lehetett volna vagy lehetne készíteni annál... Pedig a 96 között

az vala olyan, mely a bemutatást leginkább megérdemelte. Mert nem elég, hogy a száraz lappon, a pillanat ideig megvilágított negatív-kép, kielégítőleg legyen előidézve, hanem ehhez, főképpen a csoportozat tetszetős beosztása is megkívánatik arra, hogy jósága mellett szép pozitív-képet adhasson egyszersmind. Igaza van, hogy mindenféle szaklappnak hivatása nemcsak minden új eljárást kísérlete után hiven közölni, hanem műmellékletekkel bizonyítani életrealitását annak. Üdv.

F. Gy. T. Lapunk első s második évfolyama ezelőtt már három évvel elfogyván sajnáljuk, hogy teljes munkával nem szolgálhatunk. A különböző emulsiók s előidézők készítésével mi is úgy vagyunk.. Szeretnünk kell, mert nagyon érdekfeszítő... Úgy van, az akármily módon jól készített emulsió akármily féle előidézővel is jó képet ad más és más jelleggel. De azért egyiknek úgy miut a másiknak még is van választottja: s megtalálni ezt, az érdekfeszítő. „Hogy minden cseprő tartalmazó szerves anyag sava úgy hat a haloid-savak reducálására, mint a számtalanféle festő anyagok hatnak optikai érzékenységre azoknak; s hogy oly reducáló anyag felfedezésére kell törekedni, mely mindkét hatást magába foglalja:“ nem elérhetően eszme, hiszen Obernetter már megközelítette. Levelünk ment. Üdv.

G. L. P. Hogy tükörsima fehér és vékony üveglapokat hol készítenek hazánkban? Tudunkkal talán még sehol sem. Drága bizony az, különösen a fehér. Nagy kár, hogy üveghutáinkban nem készítenek, miután anyag elég volna hozzá... Projectálásra való diapositív-képeit kísérte meg lehuzni az üveglapról. Ha maga készíti száraz lapjait: emulsióval behuzásuk előtt a lapokat aeterben feloldott fehér viasszal dörgölje be vékonyan, s miután az ily száraz lapra már előidézte a képet s kiszáradni hagyta: néhány csepp glicerin vagy ricinus-olajat tartalmazó vékony collodiummal buzza be s hagyja kiszáradni. Ezután 2--3 ccm. glicerint tartalmazó szörp vastagságú gelatine-oldattal buzza be vastagon, s miután vizarányos hideg helyen rajta ez megkeményedett: szellős helyen hagyja teljesen kiszáradni, midőn a lap szélein a ré eget körül metszi, s a kép az üveglapról gyakran magától is hirtelen felválk. Így negatív-képeket is készíthet. Sajnáljuk, hogy mult hó 12-én kelt leveleinket nem kapta. Üdv.

Gr. F. I. 6 m. N.-Sz... Csak egyszer jött utalvány 2 frtról; mely mellett a tőlünk aláírt és vissza menni szokott utalvány bizonyíthat. Vajha újabb kísérletei eredményéről szerencsések lehetnének egyet más közzé tehetni. Üdv.

HIRDETÉSEK.

TÜRKEKEL LIPÓT

fényképészeti cikkek gyári raktáraitán

Bécsben (I. Elisabethstrasse 3.) és Budapesten (Károly-utca, Károly-laktanya 4. sz. bolt).

KAPHATÓ

MINDENNEMŰ FÉNYKÉPÉSZETI ESZKÖZ,

ú. m.: Objectívek, camerák, díszítésre szolgáló tárgyak, hátterek esinosan faragott butorok, emulsiós lemezek eredeti gyári áron, nagyon jó minőségű albumin- és carton-papírok, díszesen kiállított cartonok és hevithető simító gépek.

Tiszta és biztos hatású vegyszerek.

Bécsi passepartouk

saját budapesti gyárában minden nagyságban 24 óra alatt elkészíttetnek.

Dr. KOVÁCS JENŐ és TÁRSAI

VEGY. KÉSZÍTMÉNYEK, SZÁRAZLEMEZ-GYÁR
ÉS FÉNYKÉPÉSZETI KELLÉKEK GYÁRI RAKTÁRA

Budapest, IV. bécsi-utca 9. sz.

EMULSIÓ, SZÁRAZ LEMEZEK ÁRJEGYZÉKE.

Az alább jegyzett árak gyártelepüinktől, készpénz fizetés mellett értődnek; csomagonként 10 lemezzel.

	frt	kr.			frt	kr.
9 : 12 Centim.	1	20	18 : 24 Centim.	4	75	
12 : 15 "	1	75	21 : 27 "	5	80	
12 : 16 "	1	75	24 : 30 "	7	75	
12 : 16 ¹ / ₂ "	1	75	30 : 40 "	13	90	
12 : 20 "	2	40	36 : 42 "	17	50	
13 : 18 "	2	30	40 : 50 "	23	—	
13 : 21 "	2	62	50 : 60 "	30	—	
16 : 21 "	3	50				

Főntebbi nagyságok mindig készletben tartatnak; kívánatra azonban bármily nagyságúakat készítvén, szállíthatunk.

A csomagolásnál csupán saját költségeinket számítjuk fel.

Mindennemű fényképészeti kellékek és vegyszerek.

Albumin papirok, carton papirok, cartonok könyomattal, passepartout-ok, objectivek, kasetták, kopirozó rámak, szatinirozó gépek, fejtartók, üveg és porcellán készülékek, hátterek stb.

Teljes föltzerelések

touristák és műkedvelők részére.

1—*

EISENSCHIML & WACHTL

a fényképészethez tartozó mindenféle eszközöket készítő gyárat és raktárát

ajánlja

Bécsben (I. Himmelpfortgasse 24.)

Egyedüli elárúsítói

a jószágában felülmúlhatatlan „Herzog-féle emulsiós száraz lapoknak“ és a „Drei Kronen“-féle kítőnő minőségű fehérszínű papírosoknak, melyeknek különböző új színárnyalatuk van: új rózsaszínnel, új lilás és zöld színnel. Úgy szintén Párisból a Lecoq E. és Ravasse Suce E.-féle legszélesebb simító (satinir) gépeknek.

Ajánlja fényképészeti kellékekhez gazdagon berendezett saját könyvendőjét, valamint aranyfűző- és passpartu-gyárat.

Továbbá oly hevítő-simító gépeket (emallirozókat), melyek legújabb rendszereik lévén, egész nagy képeket lehet velök fényesíteni.

Végül megjegyezzük azt, hogy akárminemű díszesen litografizált cartonok árait tetemesen leszállítottuk.

1—*

HAACK & C.

Bécsben (III. Hauptstrasse 95).

Ajánlja kítőnő **bromezüst-gelatine-emulsiós száraz lapjait**, melyek a legújabban javított eljárás szerint készülnek és a következő árakon kaphatók:

10 drb. lap ára solinüveggel:

9 × 12 cm. 1 frt. 20 kr. —	16 × 21 cm. 3 frt. 60 kr.
12 × 16 „ 1 „ 80 „ —	18 × 24 „ 4 „ 80 „
13 × 18 „ 2 „ 40 „ —	21 × 26 „ 6 „ — „

E lapok készen lévén, bár mily nagy mennyiségben kaphatók. Ezeket kivül tetszés szerinti nagyságok rendelhetők. Valamint hozzá küldött üveglapok behuzására is vállalkozik, melyeket a fönnebbi olcsó árakhoz arányosítva, legutányosabban eszközöl.

Továbbá ajánlja — a jószágáról általán ismert — **„Orthochromatikus lap”-jait**, melyek a sárga szín iránt nagyon érzékenyek. Végül ajánlja **sárga lakját**, üvegenként 40 krajczárjával, melylyel a szükséges sárga üveglapokat lehet készíteni: a fehér üveglapokat huzván be vele.

1—2